

Fehér Katalin (PhD Hallgató)

Magyar Tudományos Akadémia, Közgazdaság- és Regionális Tudományok Kutatóközpontja,
Regionális Kutatások Intézete

kata.feher@gmail.com

Romák a 21. század változó magyar társadalmában

Generációk a telepen – egy ipari munkáskolónia átalakulása

Kvalitatív adatfelvételen alapuló esettanulmányomban egy volt munkáskolónia társadalmának átalakulását írom le egy magyar középvárosban. A Béke telep a helyiek elbeszélésében számtalanszor nyomortelep vagy cigánytelep kategóriájaként jelenik meg, annak ellenére, hogy a különböző telepi csoportok szemszögéből egészen más pozíciót foglal el ez az átalakulóban levő hely.

Az egyes társadalmi csoportok öndefiníciójához hozzájárul a munkástársadalomban, a kolóniákon betöltött szerep, az akkori pozíció megbecsültségének máig érezhető hatása. Noha a kasztjellegű elkülönülés a gyári hierarchiának megfelelően az élet minden területén jelen volt, a helyi, kolóniákon élő cigányság telepi életét nem jellemezte az elkülönülés, számos vegyes házasság volt és van jelenleg is a telepen. Mára az etnikai és a társadalmi státusz minden korábbinál erősebben összekapcsolódik a közbeszéd szintjén. Ugyanezt a közbeszédet jeleníti meg a telep lakosságának nagy része, annak ellenére, hogy rengeteg példa akad e szerint a kategorizáció szerint atipikusnak tekinthető életutakra a Béke telep mikro-társadalmában, és a város egészben is. A telep társadalmának vegyes összetételét és folyamatos átalakulását a telepet leíró tér- és identitásbeli küzdelmek jelzik.

Az őslakosok és az őket követő kohorszok eltérő keretben értelmezik a telep jelenét. Míg az őslakosok mindig megjelenítik a gyár mindent átformáló működéséhez és Béke telepre való költözésükhöz kötődő pozitív múltbeli élményeiket, a fiatalabbak csupán a lakóhelyhez kapcsolt negatív tapasztalataikról számolnak be. A Béke telep helyzetét és annak értelmezését – noha világosan kirajzolódnak a kohorszok közötti narratíva-különbségek – mára a strukturális kényszerek olyannyira áthatották, hogy az az őslakosok értelmezését is megváltoztatta, egyeseket pedig akár a hajdan, számukra kedves környezetből való elköltözésre is késztetett. Az individualizmushoz és a szűkös erőforrásokért folytatott versenyhez kapcsolódó folyamatok megjelennek a telepen, de a régi kapcsolatokra és a rokoni szálakra alapuló jelenlegi közösség mégis relatíve intenzív maradt, így védelmet nyújtó helyé teszi a Béke telepet.

Katalin Fehér (PhD student)

Hungarian Academy of Sciences, Centre for Economic and Regional Studies, Institute for Regional Studies

kata.feher@gmail.com

Roma in the changing Hungarian society of the 21st century

Generations in the Settlement – Transformation of a Former Workers’ Colony

The case study based on a qualitative empirical research project presents the local society’s transformation of a former industrial worker colony in a Hungarian town. The Béke colony appears in the local narratives as a slum or a “Gypsy ghetto” even though from the perspective of the residents this space in transition is taking distinct positions. For some residents the present situation is part of a downward spiral, while for others this is the place for steadiness and everyday struggle, other people consider it a major opening for upward mobility.

The self-identification of different social groups is still partly based on the individual position in the colony and the factory’s micro-society. Although the cast-like separation was present in all areas of life according to the factory hierarchy, the Roma of the colonies were not segregated. Many mixed marriages characterized and still characterize the Béke colony. Today the ethnic and social background of the population is connected in the public discourse stronger than ever. The majority of the colony represents this discourse even though there are countless examples for atypical life courses within this system of categorization in the micro society of the Béke colony and in the town. The mixed population of the colony and its permanent transformation is characterized by spatial and identity struggles.

The oldest residents and the following cohorts interpret the present of the colony in different frames. While the oldest cohorts always indicate the positive past experiences of their arrival to the Béke colony and the profoundly transforming effects of the factory life, the younger cohorts only refer to their negative experiences. While the narrative differences of distinct cohorts are clearly outlined, the situation of the Béke colony and its interpretations defined by the structural constraints that made the narrative of the oldest cohorts change. The dissolution of the community due to individualization and the competition for scarce resources appears however the community of the Béke colony could remain relatively intense and protective based on the old relations and kinship.